

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ Σ.Τ.Ε.

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Τ.Ε.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

***ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ SANTA MARIA DEI
MIRACOLI ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΧΡΗΣΗΣ ΣΕ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΜΟΝΑΔΑ***

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΡΟΥΜΠΙΕΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΑΚΡΙΔΑ ΑΣΗΜΕΝΙΑ

ΜΑΡΑΚΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΠΑΤΡΑ 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....3

ΑΝΑΛΥΣΗ.....3

1. Ιστορικά
2. Τυπολογία
3. Μορφολογία
4. Κατασκευή

ΔΙΑΓΝΩΣΗ..... 13

1. Θεμέλια
2. Τοίχοι από αργολιθοδομή
3. Τόξα
4. Θόλοι
5. Πατώματα
6. Οροφές
7. Κουφώματα
8. Επιχρίσματα τοίχων
9. Επιχρίσματα οροφών
10. Κλίμακες
11. Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ-ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ16

ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ16

ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗ17

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ.....19

1. Θεμέλια
2. Τοίχοι από αργολιθοδομή
3. Τόξα
4. Θόλοι
5. Πατώματα
 - § Μεσοπάτωμα
6. Κουφώματα
7. Επιχρίσματα
8. Κλίμακες
9. Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ -ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ.....22

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....38

ΣΧΕΔΙΑ -ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΩΝ.....37

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία αποτελεί την πτυχιακή μας εργασία και πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια των προπτυχιακών σπουδών στο τμήμα Ανακαίνιση και Αποκατάσταση Κτηρίων του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της Πάτρας. Τα σχέδια της αποτύπωσης εκπονήθηκαν από τους ίδιους τους φοιτητές με τη βοήθεια αποστασιόμετρου (λειτουργ) έτσι ώστε να υπάρχουν ακριβέστερες μετρήσεις προτού πραγματοποιηθεί η τελική μελέτη ανακαίνισης και αποκατάστασης και η πρόταση. Πληροφορίες για το ιστορικό κτήριο Santa Maria dei miracoli αντλήθηκαν από την εφορεία βυζαντινών αρχαιοτήτων της Κρήτης.

ΑΝΑΛΥΣΗ

1. Ιστορικά

A. Γενικά χαρακτηριστικά

Η μονή Santa Maria dei Miracoli όπως είναι το λατινικό όνομα της Παναγίας των θαυμάτων κτίστηκε το 1615 από τη Marussa Mengano για τις ανάγκες των Δομινικανών μοναχών των Χανίων. Τη μονή περιγράφει το 1620 ο Προβλεπτής G. Perigano λέγοντας πως έχει άνετα κελιά προς τα νότια του καθολικού.

Από το συγκρότημα σήμερα σώζεται ο νότιος τοίχος του καθολικού και ένα τμήμα των κελιών στη νότια πλευρά στο τέρμα της οδού Αγίου Μάρκου στην περιοχή Καστέλι της παλιάς πόλης Χανίων. Το συγκρότημα έχει κλειστή την αυλή του στα νότια και ανατολικά όπου έχει χρησιμοποιηθεί το αχρηστευμένο αυτή την περίοδο, βυζαντινό τείχος. Το καθολικό ήταν μονόχωρο με τις γωνίες ενισχυμένες από λαξευτούς πεσσούς και οξυκόρυφη καμάρα με γλυπτά σφενδόνια. Το ανατολικό μέρος του έχει χωριστή στέγαση. Μια μικρή πόρτα στο νότιο τοίχο οδηγούσε στο chiostro με τα κελιά των μοναχών. Σήμερα σώζεται ένα μέρος από το σκεπαστό διάδρομο με την τοξοστοιχία και τα κελιά στο ισόγειο και στον όροφο τα οποία ανήκουν σε ιδιώτες. Ένα μέρος του ναού κατεδαφίστηκε με το βομβαρδισμό του 1941 και σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του νέου ρυμοτομικού σχεδίου. Οι περισσότερες φωτογραφίες και πληροφορίες για το μνημείο έχουν αντληθεί από τον αρχαιολόγο Giuseppe Gerola ο οποίος πραγματοποίησε διετή έρευνα στη μεγαλόνησο και συγκεκριμένα στο Ινστιτούτο Γραμμάτων και Τεχνών της Βενετίας με σκοπό να φωτογραφήσει και να καταγράψει τα ενετικά μνημεία του νησιού.

Οι πολεοδομικές αλλαγές καθώς και οι γερμανικοί βομβαρδισμοί του 1941 που ακολούθησαν και επέφεραν μεγάλες αλλαγές γενικότερα και ειδικότερα στο Καστέλι , μεγάλο τμήμα του οποίου κατεδαφίστηκε καθιστούν το φωτογραφικό υλικό του Gerola ανεκτίμητο. (πηγή: Monumenti Veneti nell' isola di Creta, Guissepe Gerola)

B. Το ενετικό λιμάνι των Χανίων- Ιστορική αναδρομή

Το Ενετικό λιμάνι της Παλιάς πόλης των Χανίων βρίσκεται στη βόρεια πλευρά του νομού Χανίων και περιβάλλεται από τα νερά του Κρητικού πελάγους. Θεωρείται ένα από τα πιο όμορφα και τα πιο καλοδιατηρημένα λιμάνια, όχι μόνο στον Ελλαδικό χώρο αλλά και στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου. Η ιστορική του αναδρομή αποτελεί αξιόλογο στοιχείο έρευνας και μελέτης, αφού οι νεότερες ποικίλες μορφοποιήσεις του λιμανιού της πόλης διαδέχονται τις παλαιότερες κατασκευαστικές μεθόδους και περιλαμβάνουν ιστορικά και πολιτισμικά στοιχεία των διάφορων λαών που επισκέφθηκαν και παρέμειναν στην πόλη των Χανίων κατά το πέρασμα των χρόνων. Από τα πρώτα κιόλας νεολιθικά χρόνια πιθανολογείται πως ο λιμένας των Χανίων, κατείχε σημαντικό ρόλο αφού η ανάπτυξη των πρώτων οικισμών βασιζόταν στην αλιεία, τη γεωργία και συνεπώς το εμπόριο. Περισσότερες πληροφορίες τείνουν να αποδείξουν την ύπαρξη αρχαίου λιμένα στη περιοχή όπου βρίσκεται σήμερα το λιμάνι των Χανίων, όμως οι ανασκαφές που πρέπει να γίνουν είναι αδύνατες. Αυτό υποστηρίζουν οι αρχαιολόγοι της περιοχής διότι πιστεύουν πως το αρχαίο λιμάνι της Κυδωνίας, της αρχαίας δηλαδή πόλης των Χανίων, βρίσκεται ακριβώς κάτω από τα θεμέλια του σημερινού λιμένα. Κατά τα μινωικά και τα πρώτα μεταχριστιανικά χρόνια, ο κόλπος των Χανίων εξυπηρετούσε την ναυσιπλοΐα προς το Αιγαίο και τη Μεσόγειο γενικότερα και τη σύνδεση της εύφορης Κυδωνίας με τον υπόλοιπο Ελλαδικό χώρο, αλλά και με τα υπόλοιπα λιμάνια της Κρήτης, με απώτερο σκοπό την ανάπτυξη του εμπορίου και της οικονομίας. Σημαντικό ρόλο επίσης κατείχε ο λιμένας στην άμυνα της πειρατείας, καθώς πολλά ήταν τα πλοία που απέπλεαν από την περιοχή για να προστατεύσουν την πόλη από τις συνεχείς εχθρικές επιδρομές, αλλά και για να κυριαρχήσουν στο θαλάσσιο χώρο. Παρόλα αυτά, ο κόλπος των Χανίων δεν αποτελούσε ασφαλές αγκυροβόλιο, καθώς υπέφερε από βόρειους ανέμους που δυσκόλευαν την προσάραξη των πλοίων. Έτσι, από τον 12ο αιώνα και έπειτα, όπου κατακτητές της πόλης ήταν οι Ενετοί, έχουμε και τα πρώτα κατασκευαστικά στοιχεία του λιμένα. Σκοπός του λιμενικού έργου ήταν καθαρά η προστασία της πόλης και η πολιτιστική ανάπτυξη αυτής. Κατασκευάζεται ο κρηπιδότοιχος και η προκουμαία. Έπειτα κατασκευάζεται ο λιμενοβραχίονας του λιμένα και ο φάρος του, καθώς επίσης και νεώρια που χρησίμευαν στη ναυπήγηση των πλοίων. Έτσι ο λιμένας ανέλαβε πρωταγωνιστικό ρόλο στην Ανατολική Μεσόγειο και αποτέλεσε αγκυροβόλιο για τα πλοία από τη Βενετία και γενικότερα την Ευρώπη. Κατά τη διάρκεια όμως της όλης κατασκευής του έργου, οι μηχανικοί αντιμετώπιζαν πολλά προβλήματα από προσχώσεις φερτών υλικών που επέφερε και συνεχή μείωση του βάθους των λεκανών, από μόλυνση λόγω αποβλήτων που συγκεντρώνονταν στο εσωτερικό του

,από τον έντονο κυματισμό που δημιουργούνταν λόγω των ισχυρών βόρειων ανέμων και συχνά εγκατέλειπαν τις προσπάθειες ολοκλήρωσης του λιμενικού έργου.

Όλα αυτά τα προβλήματα ανέβαζαν συνεχώς το κόστος της ολοκλήρωσης του έργου με αποτέλεσμα το λιμάνι να ολοκληρωθεί μετά από σχεδόν τέσσερις αιώνες. Αργότερα η πόλη βρίσκεται υπό τον αιγυπτιακό ζυγό, ο λιμένας όμως συνεχίζει να κατέχει πρωτεύοντα ρόλο στην ανάδειξη της πόλης των Χανίων, ενώ επί τουρκοκρατίας το λιμάνι αναλαμβάνει δράση όσο αναφορά την ακμή του θαλάσσιου εμπορίου, όμως η συντήρησή και επισκευή του αφέθηκε σε ολοκληρωτική εγκατάλειψη με αποτέλεσμα ο λιμένας να διανύσει μια περίοδο παρακμής. Όμως το 1898 μ.Χ ιδρύεται η Κρητική Πολιτεία και τα Χανιά γίνονται πρωτεύουσα της Κρήτης συνεπώς και το λιμάνι παίζει πρωταρχικό ρόλο στην ανάδειξή της. Από τον 20ο αιώνα και μετά το λιμάνι καταλαμβάνει δευτερεύοντα ρόλο αφού το λιμάνι της Σούδας είναι μεγαλύτερο και μπορεί να εξυπηρετήσει και να φιλοξενήσει περισσότερα και μεγαλύτερα πλοία. Σήμερα αποτελεί αξιοθέατο και εθνική πολιτιστική κληρονομιά ιστορικά διατηρητέα και λειτουργεί ως μαρίνα για σκάφη και για αλιευτικά. Επιπλέον, ακόμη και σήμερα το λιμάνι καταπονείται από τον άνεμο και δημιουργεί έντονο κυματισμό στο εσωτερικό των λεκανών του λιμένα. Έτσι αποφασίστηκε πριν από λίγα χρόνια η ενίσχυση του κυματοθραύστη με την τοποθέτηση ογκολίθων και την κατασκευή ενός μεγαλύτερου κυματοθραύστη, σε μικρή απόσταση από την είσοδο του λιμένα. Παρόλη την κατασκευή, αλλά και τις απαραίτητες εκβαθύνσεις, το πρόβλημα παραμένει, σε μικρότερο βέβαια βαθμό και έτσι το λιμάνι τους χειμερινούς μήνες είναι δυσπρόσιτο.

Γ.Η ενετοκρατία στην Κρήτη και η βενετσιάνικη αρχιτεκτονική

Το τέλος της β' Βυζαντινής περιόδου είναι μια παραγμένη περίοδος παρακμής για το Βυζάντιο και τις επαρχίες του. Ο Αλέξιος Άγγελος ζητάει τη βοήθεια των σταυροφόρων για να αποκτήσει ξανά το χαμένο θρόνο του πατέρα του. Σαν αντάλλαγμα προσφέρει μεταξύ άλλων και το νησί της Κρήτης στον κόμη Βονιφάτιο τον Μομφερατικό (Boniface of *Monferrat*) την οποία και παραχωρεί όταν αποκτάει ξανά το θρόνο. Ο Βονιφάτιος μη μπορώντας να επιβάλλει την εξουσία του στο μεγάλο νησί της Κρήτης την πουλάει στους Βενετούς για 1000 ασημένια νομίσματα, οι οποίοι την καταλαμβάνουν στις 12 Αυγούστου του 1204 μ.Χ. Οι *Ενετοί* εδραιώνουν την κυριαρχία τους στο νησί το 1211 μ.Χ. και αρχίζουν συστηματικό *εποικισμό* με εγκατάσταση ευγενών Βενετών και στρατιωτικών. Η κυριαρχία τους στο νησί συνεχίζει σχεδόν αδιάκοπα μέχρι το 1669 μ.Χ.

Το «Βασίλειο της Κρήτης» (Regno di Candia) διαιρείται αρχικά σε έξι τμήματα – *σεξτέρια* (sexteria) – και κατόπιν σε *τέσσερα* μεγαλύτερα – *τεριτόρια* (territoria), τα οποία αντιστοιχούν περίπου με τους τέσσερις νομούς του νησιού, σήμερα. Το σύστημα διοίκησης που εγκαθιστούν είναι *συγκεντρωτικό* και επιβάλλει αυστηρή *πειθαρχία και τάξη*, κάνοντας παντού αισθητή την *Ενετική κυριαρχία*. Για την επαρχία Σφακίων καθιερώθηκε ειδικό *καθεστώς ημιαυτονομίας* με έναν ενετό Προνοητή. Τις ανώτατες και ανώτερες διοικητικές θέσεις κατέχουν Λατίνοι. Ο κυβερνήτης της Κρήτης είχε τον τίτλο του *Δούκα* και μαζί με τους δύο συμβούλους του αποτελούσε τη *Σινιορία*. Οι Κρήτες έρχονται έτσι σε *μειονεκτική θέση*,

δουλεύοντας στα κτήματα των ευγενών ή σε δικές τους μικρές ιδιοκτησίες, συνήθως άγωνα χωράφια σε ορεινές και δύσβατες περιοχές.

Οι Ενετοί κατακτητές εξουσίασαν στα πλαίσια του φεουδαρχικού συστήματος για 450 χρόνια και πολλές φορές ήταν ιδιαίτερος σκληροί. Χαρακτηριστικό είναι ότι πολλές φορές *ολόκληρα χωριά* – μαζί με τους κατοίκους τους – παραχωρούνταν σε Ενετούς άρχοντες. Οι άρχοντες διορίζονταν κατευθείαν από την Βενετία και διαχειρίζονταν αποτελεσματικά τους πόρους του νησιού, προς όφελός της. Η βαριά *φορολογία*, οι χαμηλές τιμές πώλησης των προϊόντων από τους παραγωγούς και η κατάσχεση σε πολλές περιπτώσεις της ιδιοκτησίας τους είχαν σαν αποτέλεσμα την συνεχή αντίσταση του τοπικού πληθυσμού, ιδιαίτερα κατά τους δύο πρώτους αιώνες της Ενετικής κυριαρχίας.

Χαρακτηριστικό είναι πως τη περίοδο αυτή ξέσπασαν στο νησί 27 επαναστάσεις. Στις επαναστάσεις αυτές ντόπιοι άρχοντες έμπαιναν επικεφαλής των κινημάτων. Η μεγαλύτερη και σκληρότερη ήταν η επανάσταση του *Αλέξιου Καλλέργη* που κράτησε 18 χρόνια (1282-1299), με κέντρο το *Μυλοπόταμο*. Η επανάσταση απλώθηκε σε όλο το νησί και έληξε με τη συνθήκη του Αλεξίου Καλλέργη, με την οποία κατοχυρώθηκαν για πρώτη φορά τα *αστικά και εκκλησιαστικά δικαιώματα του κρητικού λαού*. Ο Αλέξιος Καλλέργης αναγνωρίστηκε ο νόμιμος ηγέτης των ορθοδόξων Ελλήνων κατοίκων της Κρήτης. Σημαντική επίσης επανάσταση ήταν η *αποστασία του Αγίου Τίτου* (1363-66). Σε αυτή ο τοπικός πληθυσμός και πολλοί *δυσαρεστημένοι Λατίνοι* επικράτησαν και ανακήρυξαν την Κρήτη ανεξάρτητη «Δημοκρατία του Αγίου Τίτου», όχι για πολύ όμως αφού οι Ενετοί πολύ σύντομα ανακατέλαβαν την εξουσία στο νησί. Τα επαναστατικά κινήματα συνεχίστηκαν μέχρι τις πρώτες δεκαετίες του 16^{ου} αι.

Σταδιακά λοιπόν και με την πάροδο των χρόνων, οι Ενετοί *χαλάρωσαν* το καθεστώς διακυβέρνησής τους και επέτρεψαν τους *μεικτούς γάμους*, και την ελευθερία εγκατάστασης στο τοπικό πληθυσμό οπουδήποτε στο νησί. Έτσι, η κοινωνική και οικονομική κατάσταση πολλών ντόπιων Κρητικών βελτιώθηκε, και στο νησί δημιουργήθηκε μια νέα, φιλόδοξη αστική τάξη που επιδόθηκε με ζήλο στο εμπόριο. Η οικονομία σημείωσε αξιόλογη πρόοδο και οι *τέχνες και τα γράμματα* ήκμασαν. Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα, οι εξαγωγές καλαμποκιού, λαδιού και αλατιού, αλλά και του περίφημου σε όλη την Ευρώπη Κρητικού οίνου, συνέβαλλαν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής στο νησί.

Μετά και τη τελική πτώση της Κωνσταντινούπολης στους Τούρκους το 1453 μ.Χ., *Βυζαντινοί λόγιοι* βρήκαν καταφύγιο στη Κρήτη. Το νησί έγινε κέντρο πολιτιστικό, και τα Βυζαντινά γράμματα και οι τέχνες συνέχισαν να εξελίσσονται και να επιβιώνουν. Οι επιρροές της Ιταλικής Αναγέννησης σε συνδυασμό με τα *Βυζαντινά χαρακτηριστικά* και τεχνοτροπίες δημιουργούν στο νησί την λεγόμενη Κρητική Σχολή ζωγραφικής και αγιογραφίας, η οποία διατηρεί τους βυζαντινούς τύπους, αλλά δανείζεται στοιχεία της ιταλικής ζωγραφικής. Εκπροσωπείται από τους *Δαμασκηνό, Θεοφάνη* και *Δομήνικο Θεοτοκόπουλο*.

Άλλη μεγάλη πνευματική δημιουργία της Αναγέννησης στο νησί ήταν η άνθηση της *Παιδείας*, των *Γραμμάτων* και της *Λογοτεχνίας*. Η εκπαίδευση

εξαπλώθηκε με την ίδρυση βασικών και μέσων *σχολείων*, κατά τα πρότυπα των σχολείων της Βενετίας. Πολλοί Κρητικοί φοίτησαν στο πανεπιστήμιο της Βενετίας και της Πάντοβας και επέστρεψαν στο νησί σαν γιατροί, δικηγόροι κτλ.. Μοναστήρια όπως αυτό της *Αγκαράθου* έγιναν κέντρα μαθητείας και οι λόγιοι-μοναχοί της Κρήτης κατέλαβαν σημαντικές θέσεις στην ορθόδοξη εκκλησία. Χαρακτηριστικό είναι πως το ποσοστό του πληθυσμού της Κρήτης που μπορούσε να διαβάσει και να γράψει έφτανε το 30%, ποσοστό πολύ ψηλό για την εποχή. Η εκπαιδευτική αυτή ανάπτυξη είχε σαν αποτέλεσμα την άνθιση της λογοτεχνίας στο νησί. Κύριοι εκφραστές του ρεύματος αυτού ήταν ο Γεώργιος Χορτάτζης, συγγραφέας του δράματος *Ερωφίλη*, ο Μάρκος Αντώνιος Φώσκολος, ποιητής της κωμωδίας Φορτουνάτος και ο Βισσέντζος Κορνάρος με τον πασίγνωστο Ερωτόκριτο, ο οποίος τραγουδιέται ακόμα και σήμερα σε όλο το νησί. Η βενετσιάνικη αρχιτεκτονική εκπροσωπείται επάξια με δείγματα διάσπαρτα σε ολόκληρο το νησί. Μεγάλα οχυρωματικά έργα – όπως οι τρεις οχυρωμένες πόλεις, ο Χάνδακας, το Ρέθυμνο και τα Χανιά - , λιμάνια, μεγαλοπρεπή *νεώρια*, επιβλητικά *φρούρια*, ναοί, μοναστήρια, πλατείες, δημόσια κτίρια σχεδιάστηκαν από Βενετούς αρχιτέκτονες.

2.Τυπολόγια

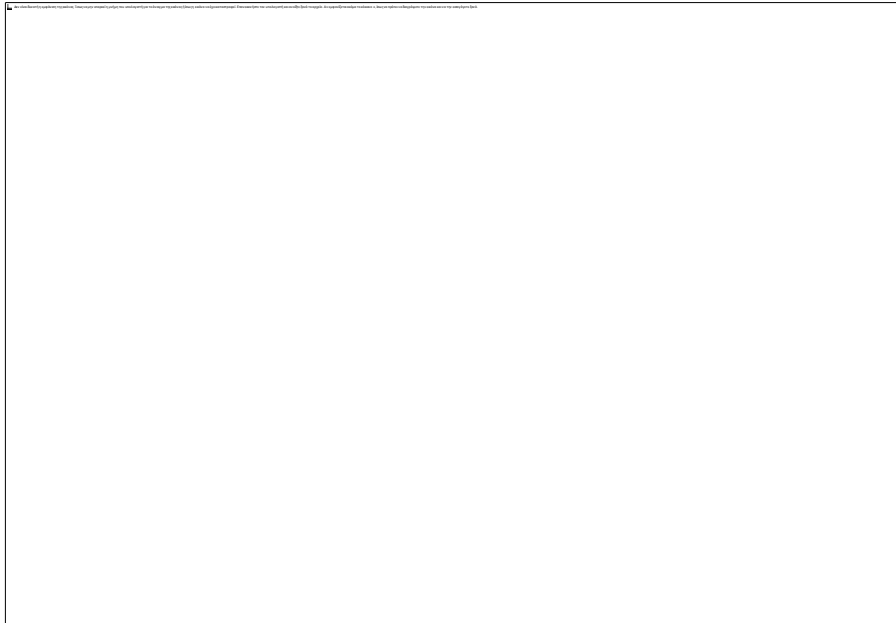
Η άφιξη των Βενετών αποίκων στην Κρήτη το 1211, έφερε στην αρχιτεκτονική τα κατασκευαστικά πρότυπα της μητρόπολης όπου κυριαρχούσε ο γοτθικός ρυθμός στην Βενετσιάνικη μορφή του. Ο λεγόμενος Βενετογοτθικός αρχιτεκτονικός ρυθμός. Η Βενετική Γοτθική αρχιτεκτονική είναι ένας όρος που δίνεται σε ένα Βενετσιάνικο κτιριακό ρυθμό, που συνδυάζει τη χρήση της μυτερής Γοτθικής αψίδας με Βυζαντινές και Οθωμανικές επιρροές. Ο ρυθμός γεννήθηκε στη Βενετία του 14ου αιώνα, όπου η συμβολή του Βυζαντινού ρυθμού από την Κωνσταντινούπολη συνάντησε την Αραβική επιρροή από τη Μαυριτανική Ισπανία. Το μοναστήρι Santa Maria de Miracoli, αποτελεί ένα εκκλησιαστικό μνημείο το οποίο δείχνει την πορεία αφομοίωσης των μορφών και των τεχνικών που σχετίζονται με την μητρόπολή Βενετία. Τέτοια στοιχεία είναι τα οξυκόρυφα θυρώματα και τόξα. Ο κύριος όγκος του κτιρίου έχει σχήμα ορθογώνιο με εξαίρεση ένα μικρό «σπάσιμο» του όγκου στην ανατολική πλευρά του κτιρίου. Τέλος στο κτίριο κατά κύριο λόγω επικρατούσε ένα πάντρεμα βυζαντινών και γοτθικών στοιχείων σε απλοποιημένη εκδοχή.

3.Μορφολογία

Στο μοναστήρι Santa Maria dei Miracoli, παρατηρείται η εμφάνιση δύο κύριων όγκων. Ο ένας όγκος είναι το κυρίως κτίριο στο οποίο στεγάζονταν οι κλίνες των μοναχών και ο άλλος ο διάδρομος που οδηγεί στην κύρια είσοδο του κτιρίου. Η σύνδεση των δύο αυτών όγκων, πραγματοποιείται σχηματίζοντας ένα «Γ». Το κτίριο αναπτύσσεται σε δύο επίπεδα, τον ισόγειο χώρο στον οποίο η πρόσβαση γίνεται μέσω της κύριας εισόδου, αλλά και μέσω άλλων ανεξάρτητων εισόδων που έχουν απευθείας πρόσβαση στα κελιά των μοναχών. Στο επίπεδο του ορόφου η πρόσβαση γίνεται μέσω της κύριας κλίμακας, όπου και στεγάζονται τα υπόλοιπα κελιά.

Χαρακτηριστικό της μορφολογίας του κτιρίου όσον αφορά την όψη του στην αρχική του μορφή, είναι το στοιχείο της επανάληψης και της συμμετρίας ως προς τον οριζόντιο άξονα και αυτό γίνεται έντονα αντιληπτό μέσω των μεγεθών και διαστάσεων των κουφωμάτων. Τα κουφώματα του κτιρίου είναι ξύλινα ταμπλαδωτά γερμανικού τύπου (εικόνα 1). Στην βόρεια όψη τα τρία από τα τέσσερα κουφώματα του πρώτου ορόφου, αποτελούσαν θύρες που πρόσφατα, δηλαδή κατά τον μεσοπόλεμο και μεταπολεμικά, είχαν κλειστεί ως το ύψος των 85 εκ. περίπου. Για το πρώτο από αριστερά το υλικό πλήρωσης ήταν συμπαγής πλινθοδομή, ενώ για τα δυο δεξιά της θύρας με τον εξώστη, η πλήρωση έως την ποδιά, είχε γίνει με οπτοπλινθοδομή εσωτερικά και αργολιθοδομή εξωτερικά. Μια πιο συγκεχυμένη κατάσταση έχουμε στην όψη – τομή Γ_Γ γύρω από την σημερινή είσοδο του κτηρίου. Δεξιά της εισόδου, το δεύτερο τοξωτό κούφωμα έχει αλλοιωθεί, χωρίς να είναι ευδιάκριτη κάποια προγενέστερη μορφή του. Δίπλα σε αυτό αποκαλύφθηκε άνοιγμα, πιθανότατα θύρα, πληρωμένη με αργολιθοδομή εκτός από μέρος της, που αποτέλεσε μεταγενέστερα παράθυρο και πρόσφατα είχε κλειστεί με οπτοπλινθοδομή. Η θέση και οι διαστάσεις αυτού του τελευταίου κουφώματος, συνάδουν με τα υπόλοιπα ανοίγματα κατασκευασμένα στην περίοδο της τουρκοκρατίας που βλέπουμε στον ερειπωμένο δυτικό τοίχο του μοναστηριού. Γενικά στο σύνολο της όψης αυτής, διασώζονται ελάχιστα στοιχεία από την πρώιμη περίοδο κατασκευής, με πιο σαφείς τις παρεμβάσεις που έγιναν στην περίοδο της τουρκοκρατίας.

Επίσης στην όψη του κτιρίου παρατηρούμε τα παρακάτω αρχιτεκτονικά στοιχεία. Τον εξώστη του ορόφου ο οποίος είναι τσιμεντένιος, με μεταλλικό κυρτό κιγκλίδωμα και φουρούσι σε λιτή γραμμή (εικόνα 2). Πρωταγωνιστεί ο σκεπαστός διάδρομος με την τοξοστοιχία, όπου διατηρεί και εκείνος έντονο το στοιχείο της επανάληψης λόγω των επάλληλων τόξων (εικόνα 3). Στο πρώτο τόξο το οποίο συναντάμε πριν διασχίσουμε τον σκεπαστό διάδρομο, βλέπουμε την ύπαρξη οξυκόρυφου τόξου στην πρώιμη κατάσταση (εικόνα 4). Μετά από μεταγενέστερη παρέμβαση προέκυψε το κυκλικό τόξο της υπάρχουσας κατάστασης.

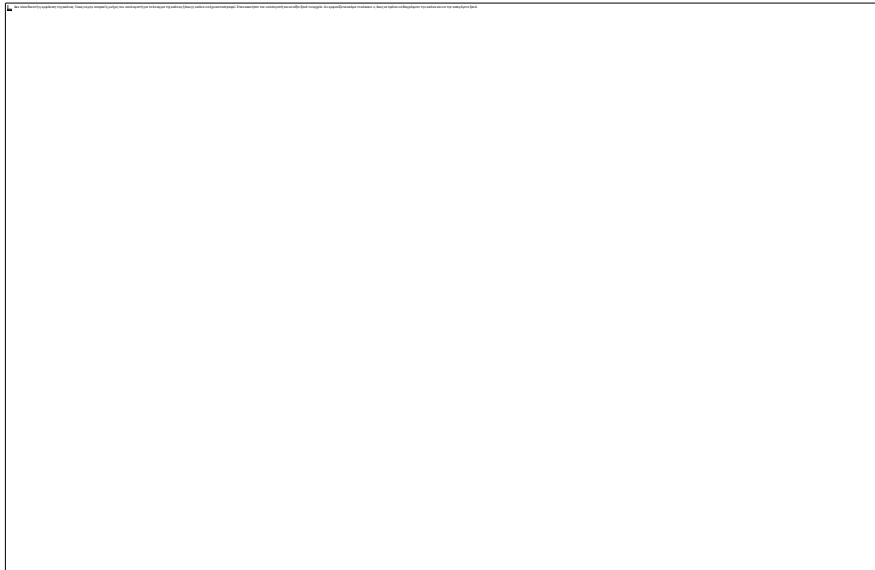

Διαμέσω της τοξοστοιχίας αυτής διαφαίνεται ξεκάθαρα η βασική κίνηση που οδηγεί στην κύρια είσοδο και κατ' επέκταση στο εσωτερικό του κτιρίου. Στον χώρο εισόδου – υποδοχής, αποκαλύφθηκαν επίσης δυο ελαφρώς οξυκόρυφα τόξα, τα οποία ανήκουν στην πρώτη κατασκευαστική φάση στην περίοδο δηλαδή της ενετοκρατίας. Ακολουθώντας με τις παρεμβάσεις κατά την τουρκοκρατία καταστράφηκε η βάση των τόξων, έγινε η πλήρωση τους με αργολιθοδομή και κατασκευάστηκαν δυο θύρες, η μια εκ των οποίων υπήρχε μερικώς διανοιγμένη μεταξύ των χώρων εισόδου – υποδοχής. Το εσωτερικό του κτιρίου είναι αρκετά λιτό και λόγω αυτού δημιουργείτε η αίσθηση της σύγκρισης με την εντύπωση που προκαλεί το εξωτερικό.

Στον εσωτερικό χώρο όμως υπάρχουν κάποια αρχιτεκτονικά στοιχεία που παίζουν καθοριστικό ρόλο στην διαμόρφωση του. Όπως ο θόλος που αποτελεί βασικό αρχιτεκτονικό στοιχείο, το οποίο θα αναδείξουμε και στη συνέχεια στην πρόταση. Η μέθοδος κατασκευής θόλου πραγματοποιείται μέσω λίθινων ή τούβλινων νευρώσεων ,οι οποίες ορίζουν καλύτερα από τον ξυλότυπο τη γεωμετρία της κατασκευής. Τα κενά μεταξύ των νευρώσεων συμπληρώνονται με χυτά υλικά αφού τοποθετηθεί ξυλότυπος. Η όλη κατασκευή συχνά λαμβάνει επίχρισμα, που τελειοποιεί τη γεωμετρική φόρμα, καλύπτει τις νευρώσεις της χάραξης και συμμετέχει στη στατική συμπεριφορά του συνόλου. Τέλος,η ξύλινη περίτεχνη κλίμακα που οδηγεί στον όροφο με την ξυλόγλυπτη κουπαστή, αλλά και τα επαναλαμβανόμενα τόξα που λειτουργούν ως διακοσμητικά στοιχεία και παράλληλα οριοθετούν τον χώρο (εικόνα 5).

4.ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

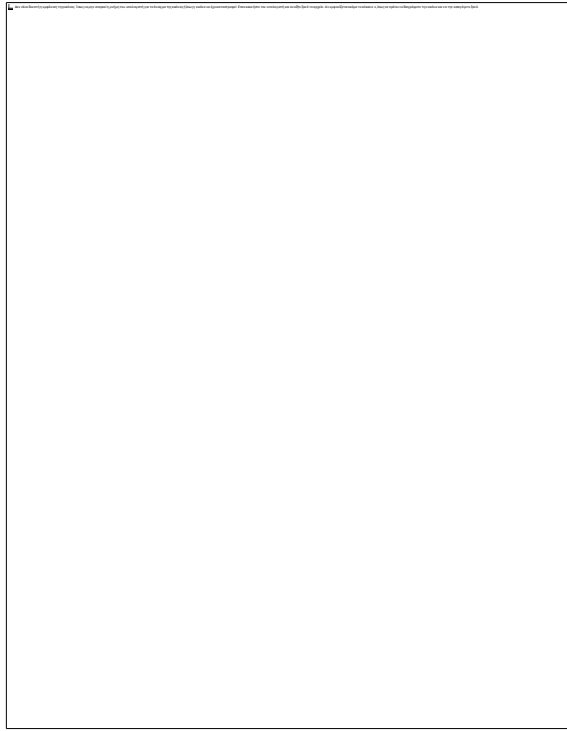
Η φέρουσα κατασκευή είναι φτιαγμένη από αργολιθοδομή, η τοιχοποιία δηλαδή είναι κτισμένη από λίθους που δεν έχουν υποστεί καμία επεξεργασία, η πέτρα έχει κτιστεί ακρίβως έτσι όπως είναι χωρίς να πελεκηθεί για να πάρει ένα συγκεκριμένο σχήμα, και η συγκόληση των τοίχων γίνεται με τσιμεντοκονίαμα. Η σκεπαστή τοξοστοιχία είναι παρομοίως κατασκευασμένη από αργολιθοδομή και από την εσωτερική μεριά όπου βρίσκετε το πέρασμα είναι ανεπίχριστη. Η τοξοστοιχία αποτελείται από επάλληλα κυκλικά τόξα (εικόνα 6).

Στο κυκλικό τόξο οι λίθοι τοποθετούνται σε ημικύκλιο. Για την κατασκευή του απαιτείται πρώτα η δημιουργία μιας ημικυκλικής σκαλωσιάς όπου θα στηριχθούν οι λίθοι σχηματίζοντας ημικυκλικό τόξο. Ο τελευταίος λίθος τοποθετείται στο κέντρο της κατασκευής και λέγεται κλείδα. Η κλείδα παίζει σημαντικό ρόλο, εφ' όσον συγκρατεί ολόκληρη την κατασκευή. Το κυκλικό τόξο το χρησιμοποίησε και εξέλιξε σε μεγάλο βαθμό ο ρωμαϊκός πολιτισμός. Τα ανοίγματα δημιουργούνται σε τοίχους πάχους από 0,60 μ. έως 0,70 μ. (διαστάσεις που συναντούνται στους οικισμούς). Διαμορφώνονται ευρύτερα στην εσωτερική παρειά του τοίχου και στενεύουν με μείωση απόκλισης περίπου 0,15 μ. προς την εξωτερική παρειά. Δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην δόμηση της τοιχοποιίας στις πλαινές μεριές των ανοιγμάτων καθώς οι περιοχές αυτές καθίστανται ευάλωτες λόγω της διακοπής της τοιχοποιίας από τα ανοίγματα. Έτσι οι κάθετες πλευρές των ανοιγμάτων μορφώνονται με λαξευμένα και ορθογωνισμένα λιθοσώματα.

Βασικό στοιχείο της σύνδεσης κάσσας και τοίχου είναι τα μεταλλικά εξαρτήματα τύπου τζινέτια. Πρόκειται για μεταλλικά επιμήκη στοιχεία. Η απόληξη τους είναι οξεία και διατρύπα την κάσσα ,ενώ η κεφαλή διαμορφώνεται με διχαλωτή διάταξη «αγκύρωσης» του τζινετιού ανάμεσα στα λιθοσώματα. Στο τέλος το κομμάτι του μεταλλικού συνδέσμου που έχει διαπεράσει την κάσσα, «στραβώνεται» για να αυξηθεί η σταθερότητα της κατασκευής και για λόγους ασφάλειας. Έτσι επιτυγχάνεται η σταθεροποίηση της κάσσας στο άνοιγμα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η κατασκευή των ανοιγμάτων και η τοποθέτηση της κάσσας γίνεται παράλληλα με την κατασκευή της τοιχοποιίας. Η κατασκευή των πατωμάτων στο μεγαλύτερο ποσοστό της έχει γίνει με μωσαικό (εικόνα 7) ,ξύλο (εικόνα 8), αλλά και μεταγενέστερες προσθήκες κεραμικών πλακιδίων (εικόνα 9). Η κύρια κλίμακα που οδηγεί στον όροφο είναι εξ' ολοκλήρου φτιαγμένη από ξύλο. Το ίδιο ισχύει και για την κλίμακα που οδηγεί από τον όροφο στον οφέλειμο χώρο (μεταγενέστερη προσθήκη).

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

1.ΘΕΜΕΛΙΑ

Έχουν υποστεί ανά καιρούς έντονες παρεμβάσεις και αλλοιώσεις. Εν έτη 1987 πραγματοποιήθηκαν στο κτίριο εργασίες αποκατάστασης μεγάλης κλίμακας, Οι εργασίες κρίθηκαν σκόπιμες λόγω της έντονης φθοράς που το καθιστούσε μη κατοικήσιμο. Στην υπάρχουσα κατάσταση, δεν υπάρχει ο ναός, διακρίνονται μόνο τα ερείπια της νότιας πλευράς του. Επίσης η είσοδος προς την αυλή αλλά και το chiostro που οδηγούσε στα κελιά των μοναχών έχουν καταστραφεί. Τέλος, το σωζόμενο τμήμα της τοξοστοιχίας παρ' όλο που ανά διαστήματα έχει υποστεί εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης παρουσιάζει μεγάλες φθορές στο μεγαλύτερο μέρος του.

2.ΤΟΙΧΟΙ ΑΠΟ ΑΡΓΟΛΙΘΟΔΟΜΗ

Οι τοίχοι από αργολιθοδομή έχουν επιβαρυνθεί κυρίως λόγω της υγρασίας που έχει προκληθεί από τεχνικά κατασκευαστικά σφάλματα, δηλαδή λόγω της εισροής νερού μέσω των ρηγματώσεων που έχουν δημιουργηθεί στο δώμα. Κατ' επέκταση υπήρχε ελλιπής προστασία κατά του νερού της βροχής με αποτέλεσμα η τοιχοποιία να παρουσιάζει αλλοιώσεις και αποσάθρωση. Κατά κύριο λόγο, οι φθορές που συναντάμε δεν είναι επικίνδυνες αν και χρήζουν συντήρησης. Το μεγαλύτερο ποσοστό φθορών είναι της τάξεως των τριχοειδών ρηγματώσεων της τοιχοποιίας.

3.ΤΟΞΑ

Τα τόξα που συναντάμε στο μοναστήρι Santa Maria dei Miracoli είναι κυκλικά. Η κατασκευή του κτιρίου που έχει και το μεγαλύτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, είναι η σκεπαστή τοξοστοιχία που λειτουργεί ως διάδρομος. Το μεγαλύτερο μέρος της βρίσκεται σε καλή κατάσταση. Βέβαια διαφαίνονται οι διάφορες φάσεις του κτιρίου πάνω στην τοξοστοιχία αυτή.

4.ΘΟΛΟΙ

Θόλος υπάρχει στον ισόγειο χώρο στην νοτιοανατολική πλευρά του κτιρίου και βρίσκεται σε καλή κατάσταση. Πρόκειται για ένα γοθθίζον στοιχείο, μια θολωτή οξυκόρυφη οροφή. Η χρήση των θόλων γενικεύεται σαν κατασκευαστικά και μορφολογικά στοιχεία, κυρίως για να εξυπηρετηθεί η αρχιτεκτονική του εσωτερικού χώρου του κτιρίου. Σημαντικό χαρακτηριστικό τους ότι προσδίδουν ύψος στον χώρο.

5.ΠΑΤΩΜΑΤΑ

Στο ισόγειο υπάρχει μωσαικό δάπεδο, και μεταγενέστερη προσθήκη κεραμικών πλακιδίων στον χώρο της κλίμακας που οδηγεί στον όροφο. Στην στάθμη του ορόφου έχουμε μωσαικό στο μεγαλύτερο μέρος του το οποίο παρουσιάζει ορατές αλλοιώσεις σε αρκετά σημεία της επιφάνειάς του. Μέρος του πατώματος του ορόφου ,συγκεκριμένα στο χώρο υποδοχής του ορόφου έχουμε ξύλινο δάπεδο. Στην γενικότερη όψη των δαπέδων διακρίνουμε στοιχεία ανερχόμενης υγρασίας αλλά δεν υπάρχουν ρηγματώσεις η υποχωρήσεις.

6.ΟΡΟΦΕΣ

Στις οροφές του ισόγειου έχουμε μικρής κλίμακας αλλοιώσεις και αποκολλήσεις σοβάδων, Στη στάθμη του ορόφου παρατηρούνται αλλοιώσεις μεγαλύτερης κλίμακας λόγω της επιβάρυνσης που δέχεται η οροφή από την εισροή νερού διαμέσω των ρηγματώσεων του δώματος. Με την πάροδο πολλών ετών, η υγρασία έχει «διάβρωσε» το μπετόν της πλάκας .Γενικότερα το κλίμα της περιοχής το οποίο χαρακτηρίζεται από έντονη υγρασία επιβαρύνει τόσο τις οροφές όσο και την τοιχοποιία και πόσο μάλλον όταν δεν υπάρχει προστασία από ειδικά μονωτικά υλικά.

7.ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

7.1 ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Τα περισσότερα από τα ξύλινα ταμπλαδωτά κουφώματα του κτιρίου βρίσκονται σε κακή κατάσταση λόγω παλαιότητας. Παρατηρείται φθορά και σημαντική διάβρωσή τους, κρίνοντας απαραίτητη την αντικατάστασή τους. Σημάδια φθοράς διακρίνουμε και στα υπόλοιπα κουφώματα που είναι συνδυασμός μετάλλου και γυαλιού. Στα μεταλλικά πλαίσια παρατηρούνται σημάδια οξειδωσης λόγω των κλιματολογικών αλλαγών της περιοχής. Τα μόνα που είναι σε πολύ καλή κατάσταση είναι τα μικρά τοξωτά παράθυρα, τα οποία είναι μεταγενέστερη προσθήκη (εικόνα 10).

7.2ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

Όλα τα εσωτερικά κουφώματα βρίσκονται σε καλή κατάσταση αν λάβουμε υπόψη μας ότι στην πλειοψηφία τους είναι μεταγενέστερη προσθήκη. Αισθητικά κρίνονται ακατάλληλα σε σχέση με την ενιαία αρχιτεκτονική λογική που θα τηρηθεί κατά τη νέα ανακαίνιση και γι' αυτό τον λόγο δεν θα συντηρηθούν αλλά θα αντικατασταθούν με καινούργια τα οποία θα εξυπηρετούν την καινούργια χρήση του κτιρίου.

8.ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΙΧΩΝ

8.1 ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Στα επιχρίσματα των τοίχων εξωτερικά παρατηρείται φθορά του κονιάματος και ρηγμάτωση στα σημεία των ανοιγμάτων, κυρίως στα πρέκια. Επίσης σε κάποια σημεία λόγω του κλίματος και της έντονης υγρασίας διακρίνουμε λεκέδες, ξεφλούδισμα του χρώματος και αποκόλληση μεγάλου μέρους του σοβά. Αυτό οφείλεται εκτός από την παλαιότητα του κτιρίου σε κακή πρόσφυση χρώματος που έχει ως αποτέλεσμα το ξεφλούδισμα, το οποίο κατά πάσα πιθανότητα οφείλεται σε εγκλωβισμένη υγρασία της τοιχοποιίας. Η ανερχόμενη υγρασία, φαίνεται στις κατώτερες ζώνες των τοιχοποιιών όπου έχει προκαλέσει διάβρωση του κονιάματος στις εσωτερικές πλευρές.

8.2 ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

Τα επιχρίσματα στους εσωτερικούς τοίχους του ισόγειου βρίσκονται σε σχετικά καλή κατάσταση, σε αντίθεση με τον όροφο στον οποίο παρατηρούνται αποφλοιώσεις και αποκόλλησεις επιχρίσματος ανά τόπους και έντονα σημάδια υγρασίας λόγω της εισροής νερού από το δώμα. Επίσης έντονες τριχοειδής ρωγμές σε ορισμένα σημεία της βαμμένης επιφάνειας οφείλονται στην κακή ποιότητα του σοβά και δεν επηρεάζουν τον φέρων οργανισμό.

9.ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ ΟΡΟΦΩΝ

Παρατηρείται τοπική αποκόλληση του επιχρίσματος και λεκέδες λόγω υγρασίας. Αυτό δικαιολογείται διότι στην τελευταία ανακαίνιση δεν περάστηκαν με τα κατάλληλα μονωτικά υλικά οι οροφές και δεν επισκευάστηκε το δώμα, το οποίο είναι ο κύριος λόγος της υγρασίας που επιβαρύνει το κτίριο(εικόνα11,12).

10.ΚΛΙΜΑΚΕΣ

Η κεντρική κλίμακα που οδηγεί στον όροφο βρίσκεται σε αρκετά καλή κατάσταση, αν και παρουσιάζει αλλοιώσεις στο ξύλο λόγω παλαιότητας. Πρόκειται για μια κλίμακα με περίτεχνα σκαλιστά στοιχεία στην κουπαστή της, είκοσι τρία ρίχτια, είκοσι δύο πατήματα και πλάτος ένα μέτρο και δέκα εκατοστά (εικόνα 13).Λόγω της νέα χρήσης του κτιρίου, θα ανακατασκευαστεί από την αρχή με απλούστερα υλικά και πιο μοντέρνα όψη. Η ξύλινη κλίμακα που οδηγεί από τον όροφο στον ωφέλιμο χώρο (ο οποίος είναι μεταγενέστερη προσθήκη)δεν βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση και θα επισκευαστεί.

11.ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις χρήζουν συντήρησης, μιας και η τελευταία συντήρηση τους χρονολογείται κατά την ποιο πρόσφατη ανακατασκευή του κτιρίου το 1987.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ-ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

Το μοναστήρι Santa Maria dei Miracoli βρίσκεται στο λιμάνι των Χανίων ένα από τα πιο όμορφα λιμάνια στον χώρο της Μεσογείου. Η αξία του κτιρίου αυτού είναι μεγάλη, μιας και αποτελεί αξιόλογο στοιχείο έρευνας και μελέτης αφ' ενός λόγω της Βενετσιάνικης αρχιτεκτονικής του και αφ' έτερου λόγω της διάθεσης των πολιτών να διατηρήσουν τις παλαιότερες κατασκευαστικές μεθόδους, συντηρώντας έτσι τον χαρακτήρα και την ομορφιά του λιμανιού. Κυρίαρχος λόγος της επέμβασης στο κτίριο αυτό, είναι τα αρχιτεκτονικά στοιχεία τα οποία προκύπτουν και κρίνεται απαραίτητο να αποτυπωθούν, να συντηρηθούν και να διατηρηθούν έχοντας πρωταγωνιστικό ρόλο στο οίκημα. Τα στοιχεία αυτά αφορούν σε διαφορετικές φάσεις παρεμβάσεων στο κτήριο, από την ενετοκρατία, την τουρκοκρατία, κατά τον μεσοπόλεμο έως τις τελευταίες μετά τους βομβαρδισμούς και την πιο πρόσφατη κατά την ανακατασκευή του κτηρίου το 1987. Αδιαμφισβήτητο ενδιαφέρον μας προκαλεί η τοξοστοιχία η οποία εξυπηρετεί το χρέος σκεπαστού διαδρόμου και οδηγεί στη κεντρική είσοδο.

ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

Κύριος στόχος της επέμβασης είναι η επίτευξη μιας ενιαίας εικόνας στην όψη του κτιρίου, θα ελευθερωθούν ανοίγματα τα οποία έχουν σφραγιστεί και θα τηρηθούν οι αναλογίες της επανάληψης και τα μεγέθη των κουφωμάτων. Θέλουμε η όψη να αποκτήσει την μορφή που είχε πριν υποστεί παρεμβάσεις και με τεχνικές και υλικά που σέβονται την αρχιτεκτονική του κτιρίου να καταφέρουμε την ανάδειξη της ομορφιάς του αλλά δίνοντάς του παράλληλα μια σύγχρονη πινελιά. Στόχος μας είναι η ενοποίηση των όψεων των δύο πλέον ξεχωριστών κτιρίων (αφού είναι δύο διαφορετικές ιδιοκτησίες), έτσι ώστε να αναδειχθεί η ομορφιά του κτίσματος. Θα τονιστούν τα βασικά αρχιτεκτονικά στοιχεία όπως ο διάδρομος με την τοξοστοιχία και η υπερυψωμένη λιθοδομή με τις πολεμίστρες. Στο εσωτερικό του κτιρίου δεν θα υπάρξουν μεγάλες διαφοροποιήσεις, θα γίνει ανακατασκευή των χώρων των φιλοξενουμένων έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες. Θα χρησιμοποιηθούν χρωματισμοί και υλικά που θα εκσυγχρονίσουν το εσωτερικό κρατώντας το παραδοσιακό στοιχείο ζωντανό. Αρχή της επέμβασης στο εσωτερικό, είναι η λειτουργικότητα των χώρων έτσι ώστε να εξυπηρετούνται οι φιλοξενούμενοι.

ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Κρίναμε ότι η μελέτη παρά το περιορισμένο πεδίο αναφοράς και εφαρμογής της θα πρέπει τουλάχιστον για τις εξωτερικές παρεμβάσεις να αναφέρεται στο σύνολο του κτηρίου και όχι μόνον σε μέρος του. Θεωρούμε ότι η σωστή διαχείριση της όψης αρχιτεκτονικά, απαιτεί την επιλεκτική ανάδειξη των στοιχείων που καταγράψαμε. Θα πρέπει τουλάχιστον για τις εξωτερικές παρεμβάσεις να αναφέρεται στο σύνολο του κτηρίου και όχι μόνον σε μέρος του. Όσον αφορά στο κτήριο προτείνεται οι εργασίες που θα γίνουν στο κέλυφος στα όρια της ιδιοκτησίας μας, να είναι συμβατές με την λογική μιας ενιαίας εικόνας που θα μπορούσε αυτό να έχει μελλοντικά. Από την διερεύνηση και την συλλογή στοιχείων που προηγήθηκε, προέκυψε η πρόταση αποκατάστασης. Λαμβάνοντας βέβαια υπόψη σε περιορισμένο όμως βαθμό και το ζήτημα της σημερινής χρήσης του κτηρίου.

Καταρχήν εξωτερικά πάντα ενοποιείται το ύψος περιμετρικά, όπως διαπιστωμένα ήταν στην αρχική φάση κατασκευής του, με την προσαρμογή της στάθμης του δώματος του χώρου ο οποίος ανακτήθηκε μετά τους βομβαρδισμούς. Για τον λόγο αυτό η παρουσίαση της υπάρχουσας κατάστασης αλλά και της πρότασης περιλαμβάνει τον ευρύτερο χώρο πέρα από τα στενά όρια της ιδιοκτησίας και τα οποία υποχρεωτικά εμφανίζονται πέρα από τις κατόψεις, στις τομές και τις όψεις. Στο ανακτημένο επίσης τμήμα του πρώτου ορόφου, γίνεται και η ανακατασκευή των κουφωμάτων προς τον βορρά τηρώντας τα μεγέθη και τις αναλογίες της επανάληψης, όπως αυτά εμφανίζονται και στο υπόλοιπο σώμα του κτηρίου. Αντικαθίσταται επίσης το οπλισμένο σκυρόδεμα του μικρού εξώστη στην ίδια πλευρά με ξύλινη κατασκευή στηριγμένη σε μεταλλικά φουρούσια. Στον δε δυτικό τοίχο του ίδιου χώρου, το ένα κούφωμα αντικαθίσταται με δυο παράθυρα μικρότερων διαστάσεων οι αναλογίες των οποίων έχουν επίσης αναφορά σε σωζόμενα στοιχεία της ίδιας όψης. Για λειτουργικούς λόγους, στον όροφο και στην νότια πλευρά του κτηρίου διατηρείται ο δώροφος μικρός όγκος που είναι μεταγενέστερος και που συνεχίζει να έχει χρήση από ένα εκ των δωματίων, αντιμετωπίζεται όμως με τρόπον ώστε να είναι σαφής η διάκριση του από το κύριο σώμα του κτηρίου ως νεώτερη προσθήκη και χωρίς να το επιβαρύνει αισθητικά. Τα δε μικρά τοξωτά παράθυρα που αποτυπώθηκαν αρχικά και διατηρήθηκαν στην μελέτη, αποδείχτηκε ότι ήταν σύγχρονες παρεμβάσεις. Για το τοξωτό παράθυρο αριστερά της εισόδου το συνολικό ύψος ήταν ίδιο με αυτό του παρακειμένου κουφώματος έως δηλαδή το ξύλινο πρέκι που διακρίνουμε. Η πλήρωση και η κατασκευή του τόξου έχουν γίνει με οπτοπλινθοδομή και σκυρόδεμα που προτείνεται να αποξηλωθεί ώστε να αποκατασταθεί η πρότερη μορφή του. Δεξιά της εισόδου, το δεύτερο τοξωτό κούφωμα έχει αλλοιωθεί, χωρίς να είναι ευδιάκριτη κάποια προγενέστερη μορφή του. Δίπλα σε αυτό αποκαλύφθηκε άνοιγμα, πιθανότατα θύρα, πληρωμένη με αργολιθοδομή εκτός από μέρος της, που αποτέλεσε μεταγενέστερα παράθυρο και πρόσφατα είχε κλειστεί με οπτοπλινθοδομή. Η θέση και οι διαστάσεις αυτού του τελευταίου κουφώματος, συνάδουν με τα υπόλοιπα ανοίγματα κατασκευασμένα στην περίοδο της τουρκοκρατίας που βλέπουμε στον ερειπωμένο δυτικό τοίχο του μοναστηριού. Προτείνουμε την διάνοιξη του πρώτου τοξωτού

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ-ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕ Σελίδα 17

κουφώματος και την αλλαγή των διαστάσεων του δευτέρου τοξωτού κουφώματος, ώστε τα εκατέρωθεν της εισόδου παράθυρα, να έχουν την ίδια μορφή. Προτείνουμε επίσης ως απαραίτητη την διάνοιξη του κουφώματος που αναφέρθηκε παραπάνω ως μέρος ενός μείζονος ανοίγματος, για λόγους που αφορούν στην όψη, τονίζοντας την συνέχεια με τον ερειπωμένο τοίχο που προεκτείνεται δυτικά αλλά και για λόγους λειτουργικούς που αφορούν στον καλύτερο φωτισμό εσωτερικά στον χώρο εισόδου-υποδοχής.

Αντίστοιχη αντιμετώπιση προτείνουμε και για το ίχνος της θύρας που βρίσκεται στην άνοδο της υπάρχουσας κλίμακας, στον πρώτο όροφο επίσης και για τα μικρά κουφώματα που διακρίνονται στην ίδια περιοχή στα όρια του δώματος. Εδώ έχει γίνει ακόμη πιο ευδιάκριτη η αρχική στάθμη των δωματίων, για τα οποία, προτείνουμε την ανύψωση τους κατά 30 εκ. ψηλότερα ώστε να βρίσκονται πάνω από τα πρέκια των μικρών αυτών παραθύρων.

Αναφορικά για την χρήση του πατητού εγχρώμου κονιάματος, προτείνουμε αυτή να επεκταθεί και στις επιφάνειες από αργολιθοδομή, της τοξοστοιχίας που οδηγεί στο κτήριο και στις δυο πλευρές της, αφήνοντας επίσης να διαφαίνονται τα ίχνη λίθινων στοιχείων που κρίνονται σημαντικά. Επαναλαμβάνουμε ότι η ανάδειξη των αρχιτεκτονικών στοιχείων που καταγράφηκαν, πρέπει να γίνει επιλεκτικά, ανάλογα με την σπουδαιότητα τους, δεδομένου ότι είναι πολλές οι παρεμβάσεις που έχει δεχτεί το κτήριο, ώστε το τελικό αποτέλεσμα να μην είναι ένα ακαλαίσθητο μωσαϊκό ιστορικών περιόδων.

Για λόγους λειτουργίας στο εσωτερικό του πρώτου ορόφου, η μετατόπιση της μικρής κλίμακας προς το δώμα κρίνεται απαραίτητη ώστε η πρόσβαση σε αυτό να γίνεται από τον κεντρικό διάδρομο και όχι μέσα από το δωμάτιο. Αυτό επιφέρει και μια ελαφρά διαφοροποίηση της στάθμης του δώματος τοπικά ώστε να είναι δυνατή η πρόσβαση και η οποία είναι φυσικά απαραίτητη. Η απόληξη στο δώμα της μικρής σκάλας τοποθετείται μεταξύ των δυο υπερυψωμένων τοίχων, με τέτοιο τρόπο ώστε να μην είναι ορατή.

Εσωτερικά οι διαφοροποιήσεις όπως φαίνεται και στις κατόψεις είναι μικρές, εστιάζοντας στην ανακατασκευή των χώρων των φιλοξενουμένων ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες για την συγκεκριμένη χρήση. Κατασκευάζονται νέα wc με ελαφρύτερα υλικά όπως ξύλο και γυαλί και όχι οπτοπλινθοδομή όπως είναι σήμερα. Αυτός ο τρόπος βοηθά και στην ανάδειξη του θόλου σε ένα εκ των διαμερισμάτων του ισογείου και ο οποίος θα είναι ορατός πλέον στο σύνολο του. Δίδεται επίσης η δυνατότητα στον όροφο λόγω του μεγάλου εσωτερικού ύψους να προκύπτει πάνω από τα wc, ωφέλιμος και λειτουργικός για τα δωμάτια χώρος, ανοικτός και προσβάσιμος από μια μικρή ξύλινη κλίμακα. Η ανακατασκευή των δωματίων και του μεσοπατώματος, θα γίνει χωρίς την χρήση σκυροδέματος το οποίο επιβαρύνει όπως φάνηκε την λιθοδομή, χωρίς να επιλύει προβλήματα στατικά και μόνωσης.

Τα κουφώματα θα είναι κατασκευασμένα από αλουμίνιο στο χρώμα του σκούρου ξύλου και τα εξώφυλλα θα είναι ταμπλαδωτά. Τα επιχρίσματα θα είναι πατητά με κονιάματα στο χρώμα της ώχρας. Όλες οι επιφάνειες των δαπέδων θα καλυφθούν με δρύινο ανοιχτόχρωμο πάτωμα.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1.ΘΕΜΕΛΙΑ

Όπως προαναφέρθηκε από την γενική εκτίμηση δεν προκύπτει να υπάρχουν προβλήματα στην θεμελίωση. Θα πρέπει να επανεκτιμηθεί η στατική επάρκεια αφού πρώτα διενεργηθούν δοκιμαστικές τομές στο έδαφος. Οι δοκιμαστικές τομές θα καθορίσουν την ποιότητα του εδάφους της θεμελίωσης. Η θεμελίωση θα ενισχυθεί και παράλληλα θα δημιουργηθεί αποστραγγιστικό δίκτυο, για τον περιορισμό της ανερχόμενης υγρασίας. Η ενίσχυση των θεμελίων που είναι παλαιάς ηλικίας και από αργολιθοδομή παρουσιάζουν δυσκολία. Στην περίπτωση αυτή υπάρχουν περιθώρια επαύξησης της επιφάνειας θεμελίωσης με πλευρικές ζώνες έγχυτου ή εκτοξευόμενου σκυροδέματος, αλλά πρέπει να προηγηθεί αρμολόγημα στη λιθοδομή και προσθήκη προέντασης με εγκάρσιες ντίζες.

2.ΤΟΙΧΟΙ ΑΠΟ ΑΡΓΟΛΙΘΟΔΟΜΗ

Οι τοίχοι από αργολιθοδομή, έχουν υποστεί μεγάλη φθορά λόγω παλαιότητας αλλά και λόγω του κλίματος και της ανερχόμενης υγρασίας. Αφού γίνουν πρώτα οι απαραίτητοι έλεγχοι, θα εφαρμοστούν υδατο απωθητικές επαλλείψεις ,οι οποίες θα αποτρέπουν την είσοδο της υγρασίας στο εσωτερικό της τοιχοποιίας και θα πραγματοποιηθεί και θερμική ενίσχυση στα σημεία που παρουσιάζουν πρόβλημα. Τέλος θα γίνει αρμολόγηση και αποκατάσταση της τοιχοποιίας στα μέρη όπου υπάρχουν φθορές.

3.ΤΟΞΑ

Η πλήρωση και η κατασκευή του τόξου έχουν γίνει με οπτοπλινθοδομή και σκυρόδεμα που προτείνεται να αποξηλωθεί, ώστε να αποκατασταθεί η πρότερη μορφή του. Στον χώρο εισόδου –υποδοχής, αποκαλύφθηκαν επίσης δυο ελαφρώς οξυκόρυφα τόξα, τα οποία ανήκουν στην πρώτη κατασκευαστική φάση στην περίοδο δηλαδή της ενετοκρατίας και κατασκευάστηκαν δυο θύρες, η μια εκ των οποίων υπήρχε μερικώς διανοιγμένη μεταξύ των χώρων εισόδου – υποδοχής 1 και 2 και προτείνεται να αποκατασταθεί στο πλήρες άνοιγμα της, ενώ η δεύτερη παραμένει κλειστή με αργολιθοδομή. Προτείνουμε την ανάδειξη των στοιχείων αυτών, διατηρώντας τα ίχνη των τόξων με την διακριτικότητα που επιτρέπει η τεχνική του πατητού έγχρωμου κονιάματος που χρησιμοποιούμε εσωτερικά. Τέλος όσον αφορά σκεπαστή τοξοστοιχία θα συντηρηθεί και θα ανακατασκευαστεί το τμήμα το οποίο είχε καταρρεύσει. Θα της δώσουμε πρωταγωνιστικό ρόλο με διάφορα τεχνάσματα όπως ο ειδικός φωτισμός τις βραδινές ώρες.

4.ΘΟΛΟΣ

Ο Θόλος θα ανακατασκευαστεί και θα είναι εξ 'ολοκλήρου φτιαγμένος από γυαλί. Αυτή η αλλαγή εξυπηρετεί την νέα χρήση του κτιρίου δίνοντας φυσικό φωτισμό στο εσωτερικό και δημιουργεί και ενδιαφέρον στην αρχιτεκτονική του χώρου.

5.ΠΑΤΩΜΑΤΑ

Θα ξηλωθεί το υπάρχον δάπεδο και σε όλες τις επιφάνειες θα στρωθεί δρύινο πάτωμα σε ανοιχτόχρωμη απόχρωση. Τα υπέρ του ξύλινου πατώματος είναι το «ζεστό» και φιλικό περιβάλλον το οποίο αναδεικνύει το χώρο. Πρόκειται για ένα διαχρονικό και ανθεκτικό υλικό. Τέλος είναι το καταλληλότερο για το μεσογειακό κλίμα της Ελλάδας αφού έχει την ιδιότητα να «ζεσταίνει» το χειμώνα και να «δροσίζει» το καλοκαίρι.

Μεσοπάτωμα

Η κατασκευή που προτείνεται είναι ξύλινες δοκοί για την φέρουσα δομή και ξύλινη κατασκευή τύπου σάντουιτς που θα εμπεριέχει την θερμομόνωση και επί της οποίας θα γίνει η υγραμόνωση.

6.ΟΡΟΦΕΣ

Στο δώμα του κτιρίου, έχουμε να αντιμετωπίσουμε το μεγαλύτερο από τα προβλήματά του, το οποίο οφείλεται και για την επιβάρυνση ολόκληρου του κτίσματος με υγρασία. Οι ενέργειες που θα πραγματοποιηθούν για την αποκατάσταση του δώματος είναι οι εξής.

Έχοντας κρίνει απαραίτητη την υπερύψωση του δώματος, θα κατασκευαστεί εξ' αρχής με τα νέα πρότυπα. Πάνω από την νέα πλάκα σκυροδέματος ακολουθεί αστάρωμα με ασφαλτικό αστάρι και εφαρμογή με θερμή κόλληση ασφαλτικής μεμβράνης φράγματος υδρατμών οπλισμένης με φύλλο αλουμινίου. Στην συνέχεια θα γίνει υπολογισμός των κλίσεων και τοποθέτηση οδηγών γεμίσματος. Διάστρωση του θερμομονωτικού ελαφροσκυροδέματος σε πάχος ανάλογο των απαιτήσεων της κλιματικής ζώνης. Αμέσως μετά πραγματοποιείται αστάρωμα της επιφάνειας με ειδικό αστάρι ελεύθερο διαλυτών και τοποθέτηση διάτρητης μεμβράνης για διάχυση υδρατμών. Τοποθέτηση νάιλον, εφαρμογή τσιμεντοκονίας ελάχιστου πάχους 6cm, εφαρμογή πλακιδίων και τέλος αρμολόγηση και στοκάρισμα. Έτσι θα δημιουργήσουμε ένα βατό δώμα με φράγμα υδρατμών. Όσο για την οροφή του ισογείου αφού γίνουν οι πρέπουσες εργασίες θα περαστούν τα κατάλληλα θερμομονωτικά και στεγανοποιητικά υλικά.

7.ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

Τα κουφώματα λόγω παλαιότητας, φθορών αλλά και λόγω θερμικής απώλειας θα αντικατασταθούν. Στην θέση τους θα τοποθετήσουμε νέα κουφώματα αλουμινίου στο χρώμα του ξύλου, έτσι ώστε να εξασφαλίσουμε ένα ευχάριστο κλίμα μέσα στο κτίριο.

8.ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ

Στις όψεις αλλά και στο εσωτερικό οι επιφάνειες θα επιχριστούν με πατητή τσιμεντοκονία σε δύο χρωματισμούς, η οποία προσδίδει μια ιδιαίτερη αισθητική και σέβεται την ιστορική αξία του κτιρίου εκσυγχρονίζοντας το οπτικά. Το προϊόν που χρησιμοποιείται στην πατητή τσιμεντοκονία είναι φυσικό, οικολογικό και έχει ως βάση μάρμαρο, φυσικούς λίθους, ή ακόμη και ηφαιστειακά πετρώματα. Τέλος, με την πρόσθεση των κατάλληλων βερνικιών θα επιτύχουμε την αδιαβροχοποίησή της όψης.

9.ΚΛΙΜΑΚΕΣ

Οι κλίμακες θα ανακατασκευαστούν, αυτές που οδηγούν στα μεσοπατώματα θα αποτελούνται από μεταλλικό σκελετό, ξύλο για τα πατήματα και γυαλί ως την στάθμη της κουπαστής. Η κεντρική κλίμακα που οδηγεί στον όροφο, θα αντικατασταθεί με μια νέα κλίμακα που ανταποκρίνεται και ταιριάζει στην νέα λειτουργία του κτιρίου. Θα κατασκευαστεί από μεταλλικό σκελετό και η κουπαστή της θα φτιαχτεί από γυψοσανίδα. Αφού όλη επιχριστεί θα περαστεί με σατινέ τσιμεντοκονία σε γκρι απόχρωση.

10.ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Μιας και δεν γνωρίζουμε πότε έγινε η τελευταία συντήρησή τους και οπτικά χρήζουν συντήρησης, θα αντικατασταθούν. Οι νέες ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις θα είναι νέας γενιάς, και θα παρέχουν ασφάλεια αλλά και εξοικονόμηση ενέργειας λόγω της εγκατάστασης φυσικού αερίου για θέρμανση.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ-ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

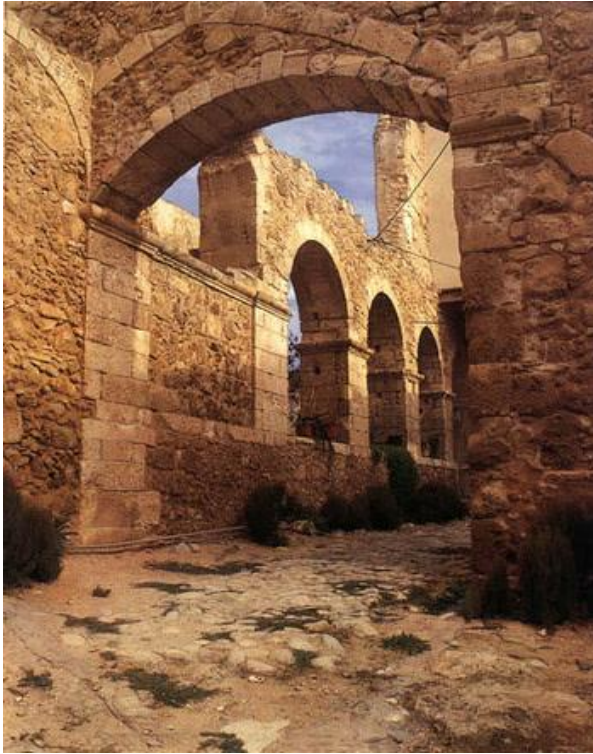
Εικόνα 1.

Εικόνα 2.

Εικόνα 3.

Εικόνα 4.

Εικόνα 5.

Εικόνα 6.

Εικόνα 7.

Εικόνα 8.

Εικόνα 9.

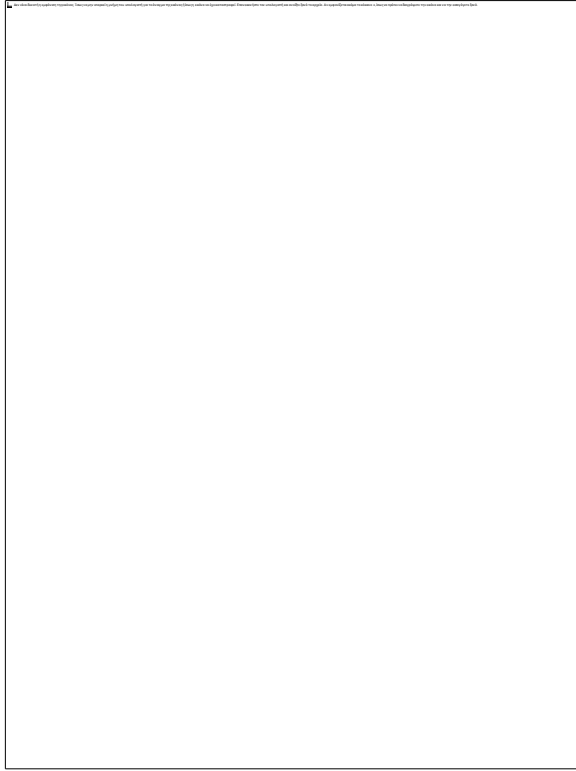
Εικόνα 10.

Εικόνα 11.

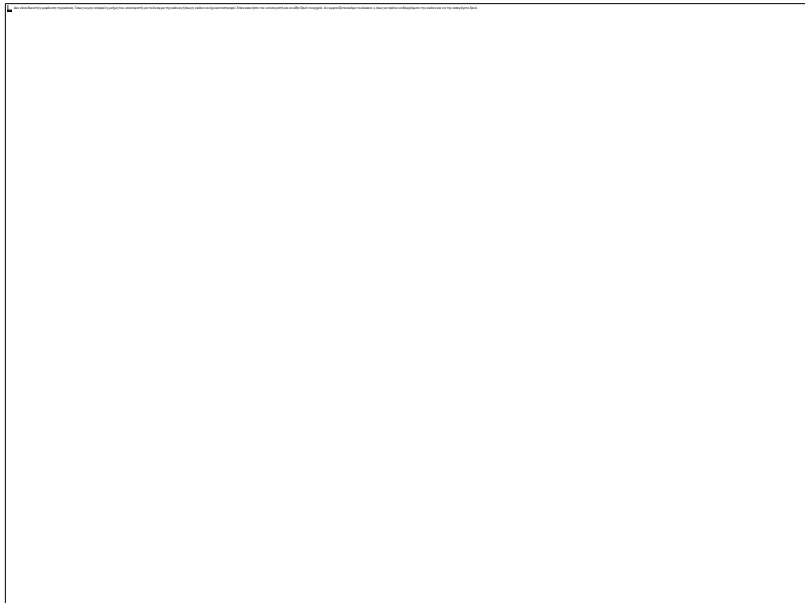

Εικόνα 12.

Εικόνα 13.

Γενική άποψη του κτιρίου εξωτερικά:

Φωτογραφίες από το εσωτερικό του κτιρίου:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1."Κτηριακές κατασκευές" ,των Heinrich Schmitt, Andreas Heene.
- 2."ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΕΣ", της Καθημερινής.
- 3." ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ:Από τον 19ο αιώνα εις τον 20ο αιώνα", του Κώστα Μπίρη.
4. 'ΚΡΗΤΗ 1913-2013: ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ και ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ», της Αμαλίας Κωτσάκη
5. "ΕΝΘΥΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ:Η ΑΘΗΝΑ", του Αθανάσιου Παπαϊωάννου.
- 6.'ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ 19ου-20ου ΑΙΩΝΑ' ",του Κωνσταντίνου Τσιτσίκας.
7. "ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ": Εμπορική Τράπεζα Ελλάδας Αθήναι 1967.

ΣΧΕΔΙΑ-ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΩΝ

Η σειρά των σχεδίων που ακολουθούν είναι η εξής:

Υπάρχουσα κατάσταση

- 1) Τοπογραφικό διάγραμμα
- 2) Κάτοψη ισογείου
- 3) Κάτοψη ορόφου
- 4) Κάτοψη δώματος
 - Κάτοψη δώματος-απόληξη
- 5) Τομές
 - Τομή Α-Α
 - Τομή Β-Β
 - Τομή Γ-Γ
 - Τομή Δ-Δ
- 6) Όψεις
 - Βόρεια όψη
 - Δυτική όψη
 - Νότια όψη

Πρόταση

- 1) Κάτοψη ισογείου
- 2) Κάτοψη ορόφου
- 3) Κάτοψη δώματος-στέγαση κλίμακας
 - Κάτοψη ανοικτών οφέλειμων χώρων πάνω από τα w.c

- 4) Τομές
 - Τομή Α-Α
 - Τομή Β-Β
 - Τομή Γ-Γ
 - Τομή Δ-Δ
 - Τομή Ε-Ε
- 5) Όψεις
 - Βόρεια όψη
 - Νότια όψη
 - Δυτική όψη